

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR „SWEDBANK“, UAB GINČO NAGRINĖJIMO**

2023-05-25 Nr. 429-305
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) atstovės¹ prašymą išnagrinėti tarp pareiškėjos ir „Swedbank“, AB (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėja ir bankas buvo sudarę Fizinio asmens banko sąskaitos sutartį (toliau – Sutartis), kurios pagrindu pareiškėjai buvo atidaryta banko sąskaita (toliau – Sąskaita) ir teikiamos kitos mokėjimo paslaugos.

2022 m. lapkričio 22 d. bankas pranešė pareiškėjai, kad nuo 2023 m. sausio 28 d. bet kurią iš po šios datos einančių 5 darbo dienų nutrauks su pareiškėja sutartinius santykius. Pareiškėja prašė banko atšaukti tokį sprendimą, tačiau bankas šio prašymo netenkino.

Nesutikdama su sutartinių santykių nutraukimu, pareiškėja per atstovę kreipėsi į Lietuvos banką, prašydama išnagrinėti tarp šalių kilusį ginčą ir rekomenduoti bankui panaikinti savo sprendimą nutraukti su ja sutartinius santykius. Pareiškėjos (jos atstovės) nuomone, pirmiau nurodytas banko sprendimas yra nepagrįstas.

Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime bankas nurodė nesutinkantis su pareiškėjos reikalavimu. Bankas teigė, kad šalių sutartiniai santykiai buvo nutraukti pagrįstai ir teisėtai, laikantis Sutarties, Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo ir kitų teisės aktų nuostatų.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą, Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Ginčas kilo dėl vienašališko šalių sutartinių santykių nutraukimo banko iniciatyva pagrįstumo.

Ginčo šalis siejo sutartiniai mokėjimo paslaugų teikimo santykiai, kurie, remiantis bylos duomenimis, buvo nutraukti iki ginčo nagrinėjimo Lietuvos banke pradžios. Mokėjimo paslaugų teikėjų veiklą, mokėjimo paslaugų teikimą, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, kai mokėjimo paslaugų teikimas yra verslas, reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas.

Mokėjimų įstatymo 15 straipsnio 7 dalis nustato, kad, jeigu bendrojoje mokėjimo paslaugų teikimo sutartyje (toliau – bendroji sutartis) yra numatyta, mokėjimo paslaugų teikėjas (nagrinėjamu atveju – bankas) gali nutraukti neapibrėžtam terminui sudarytą bendrąją sutartį, pateikdamas vartotojui pranešimą apie jos nutraukimą raštu popieriuje arba naudodamas kitą patvariąją laikmeną ne vėliau kaip prieš 60 dienų iki bendrosios sutarties nutraukimo dienos. Kaip matyti, konkretaus ir (ar) baigtinio bendrosios sutarties nutraukimo pagrindų sąrašo pirmiau nurodyta Mokėjimų įstatymo nuostata neįtvirtina.

¹ (duomenys neskelbiami)

Tarp šalių nėra ginčo dėl to, kad Sutartis buvo sudaryta neterminuotam laikui, banko teisė nutraukti sutartinius santykius buvo iš anksto aptarta Sutartyje ir bankas įspėjo pareiškėją apie šių santykių nutraukimą patvarioje laikmenoje prieš daugiau nei 60 kalendorių dienų.

Nagrinėjamu atveju ginčo šalys nesutaria dėl sutartinių santykių nutraukimo pagrindų pagrįstumo ir pakankamumo. Pareiškėjos atstovė teigė, kad banko pareiškėjai įvardytų aplinkybių, kuriomis jis grindė sutartinių santykių nutraukimą, nebuvo.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą bei įvertinti pareiškėjos reikalavimo bankui pagrįstumą, Lietuvos banko nuomone, būtina nustatyti, ar bankas turėjo teisėtą ir pagrįstą pagrindą nutraukti sutartinius santykius su pareiškėja.

Nors bankas, nutraukdamas sutartinius santykius, vadovavosi Mokėjimų įstatymo 15 straipsnio 7 dalyje įtvirtintomis bendrosios sutarties nutraukimo sąlygomis, savo sprendimą nutraukti šiuos santykius iš esmės argumentavo Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencija reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytą jam pareigų vykdymu.

Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 9 straipsnio 16 ir 17 dalys nustato bankui pareigą vykdyti nuolatinę dalykinių santykių su klientais stebėseną bei jų atliekamų sandorių tyrimą, siekiant užtikrinti, kad klientų pateikti bankui dokumentai ir informacija apie juos būtų tinkami ir aktualūs, o klientų vykdomi sandoriai atitiktų banko turimą informaciją apie juos, įskaitant, bet neapsiribojant, informaciją apie jų veiklą, gaunamų lėšų šaltinį ir kilmę, naudojimosi banko paslaugomis tikslus. To paties įstatymo 9 straipsnio 14 dalis įpareigoja banką gauti iš klientų informaciją apie dalykinių santykių tikslą ir numatomą pobūdį.

Bankui draudžiama vykdyti sandorius per banko sąskaitas, užmegzti ar tęsti dalykinius santykius, vykdyti kitus sandorius, jei klientai nepateikia jam prašytos informacijos, pateikia ne visą prašytą informaciją, vengia ją pateikti, klientų pateikti duomenys yra nepakankami ir (arba) bankas negali užtikrinti pirmiau nurodytų reikalavimų vykdymo (Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 9 straipsnio 18 dalis). Banko teisė atsisakyti vykdyti pinigines operacijas ar sandorį, nutraukti sandorius ar dalykinius santykius su klientais, kurie vengia arba atsisako jo prašymu ir terminais pateikti informaciją, nustatyta ir Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 18 straipsnyje.

Iš bylos duomenų matyti, kad laikotarpiu nuo 2022 m. gegužės 2 d. iki 2022 m. lapkričio 22 d., kai bankas pranešė pareiškėjai apie ketinimą nutraukti su ja sutartinius santykius, bankas ne kartą prašė pareiškėjos pateikti jos gaunamų pajamų ir į jos Sąskaitą ir (ar) iš šios Sąskaitos įvykdytų mokėjimų kilmę, šaltinius ir teisėtumą bei pareiškėjos ryšius su trečiaisiais asmenimis, su kuriais per Sąskaitą buvo vykdomi tarpusavio atsiskaitymai, paaiškinančius ir patvirtinančius dokumentus, tačiau pareiškėja, užuot pateikusi šiuos dokumentus, bankui pateikdavo tik minimalius, nenuoseklius ir vienas kitam prieštaraujančius paaiškinimus.

Pirma, 2022 m. gegužės 2 d. bankas paprašė pareiškėjos pateikti paaiškinimus ir dokumentus, pagrindžiančius lėšų, kuriomis laikotarpiu nuo 2021 m. birželio 9 d. iki 2022 m. kovo 29 d. į Sąskaitą buvo atliktos grynųjų pinigų įnešimo operacijos (iš viso 28 000 EUR), lėšų kilmę ir šaltinius, paaiškinti pareiškėjos ryšius su fiziniu asmeniu, kuris iš Jungtiniuose Arabų Emyratuose turimos banko sąskaitos atliko mokėjimus į pareiškėjos Sąskaitą, (toliau – Trečiasis asmuo Nr. 1) ir pateikti šių mokėjimų paskirtį ir teisėtumą patvirtinančius dokumentus. Pareiškėja tą pačią dieną vienu sakiniu nurodė bankui, kad Trečiasis asmuo Nr. 1 yra jos draugas, su kuriuo pareiškėjos nesieja jokie dalykiniai santykiai, o į Sąskaitą atliktos grynųjų pinigų operacijos buvo įvykdytos iš pareiškėjos asmeninių ir jos šeimos santaupų (toliau – Paaiškinimai Nr. 1).

Antra, 2022 m. spalio 26 d. bankas sulaukė iš Trečiojo asmens Nr. 1 į pareiškėjos Sąskaitą gauto 4 000 EUR mokėjimo įskaitymą ir pakartotinai paprašė pareiškėjos pateikti paaiškinimus ir dokumentus, patvirtinančius iš šio asmens gautų mokėjimų paskirtį ir teisėtumą. 2022 m. spalio 27 d. pareiškėja vienu sakiniu paaiškino bankui, kad atlieka paieškas ir konsultuoja investiciniais klausimais, Trečiasis asmuo Nr. 1 yra jos klientas ir atsiskaitydavo už pareiškėjos jam suteiktas paslaugas (toliau – Paaiškinimai Nr. 2). Pareiškėja papildomai pateikė bankui Trečiojo asmens Nr. 1 rašytinius paaiškinimus, kuriuose jis nurodė, kad yra privatus investuotojas, pareiškėja jo pavedimu vertina jo galimybes investuoti Lietuvoje ir, norėdamas atsiskaityti už pareiškėjos jam suteiktas paslaugas ir (ar) perduoti jai pirmiau nurodytoms investicijoms atlikti reikalingas lėšas, Trečiasis asmuo Nr. 1 atlieka jai mokėjimus. Trečiasis asmuo Nr. 1 papildomai pažymėjo, kad tarp jo ir pareiškėjos vyksta derybos dėl jungtinės veiklos Lietuvoje vykdymo.

Gavęs pirmiau nurodytus paaiškinimus, bankas tą pačią dieną, t. y. 2022 m. spalio 27 d., informavo pareiškėją, kad iš Trečiojo asmens Nr. 1 gauto 4 000 EUR mokėjimo į jos Sąskaitą neįskaitys ir jo sumą grąžins Trečiojo asmens Nr. 1 finansų įstaigai.

Trečia, 2022 m. lapkričio 3 d. bankas paprašė pareiškėjos: 1) paaiškinti jos ryšius su

Trečiuoju asmeniu Nr. 1 ir kitu fiziniu asmeniu, su kuriuo laikotarpiu nuo 2022 m. vasario 14 d. iki 2022 m. rugsėjo 15 d. per pareiškėjos Sąskaitą buvo vykdomi tarpusavio atsiskaitymai, (toliau – Trečiasis asmuo Nr. 2); 2) pateikti iš Trečiųjų asmenų Nr. 1 ir 2 gautų mokėjimų ir Trečiajam asmeniui Nr. 2 atliktų mokėjimų paskirtį ir teisėtumą pagrindžiančius dokumentus; 3) pateikti lėšų, iš kurių laikotarpiu nuo 2021 m. birželio 9 d. iki 2022 m. spalio 26 d. buvo atliktos grynujų pinigų įnešimo į Sąskaitą operacijos, kilmę ir šaltinius pagrindžiančius dokumentus; 4) pateikti pareiškėjos gaunamų pajamų kilmę ir šaltinius patvirtinančius dokumentus ir kitus su tuo susijusius paaiškinimus; 4) pateikti į Sąskaitą iš pareiškėjos mokėjimo sąskaitų kitose finansų įstaigose pervestų lėšų kilmę ir šaltinius pagrindžiančius dokumentus. Bankas įspėjo pareiškėją, kad, jai nepateikus prašomų duomenų per banko nurodytą terminą, bankas gali apriboti jos galimybę naudotis banko paslaugomis ir (arba) nutraukti su ja sutartinius santykius.

2022 m. lapkričio 14 d. pareiškėja pateikė bankui abstraktus pobūdžio paaiškinimus (toliau – Paaiškinimai Nr. 3) ir Trečiojo asmens Nr. 2 trumpą rašytinį paaiškinimą, tačiau nei šiuos paaiškinimus pagrindžiančių, nei kitų banko prašytų dokumentų nepateikė.

Paaiškinimuose Nr. 3 pareiškėja nurodė, kad iš Trečiojo asmens Nr. 1 gautos lėšos yra teisėtos, Trečiasis asmuo Nr. 1 yra jos ilgametis draugas, kuris jai nuolat dovanoja dovanas, įskaitant grynuosius pinigus, pareiškėjai 2020 m. netekus darbo, jis kas mėnesį į jos Sąskaitą pervesdavo po 2 200 EUR, kad jai padėtų, o kai pareiškėja atidarė savo parduotuvę ir pradėjo savo verslą – siuntė į jos Sąskaitą ir davė grynaisiais pinigų, kad padėtų jai įrengti šią parduotuvę. Pareiškėja pažymėjo, kad iš Trečiojo asmens Nr. 1 gautas dovanas ji turės ateityje gražinti, tačiau dėl šių dovanų ir jų gražinimo pareiškėja ir Trečiasis asmuo Nr. 1 nėra sudarę jokių rašytinių sutarčių. Komentuodama ryšius su Trečiuoju asmeniu Nr. 2, pareiškėja nurodė, kad tai jos mama, todėl jos viena kitai padeda, įskaitant pagalbą gražinant pareiškėjos tėvų paimtą būsto paskolą kitame banke, o jų tarpusavio mokėjimai buvo vykdomi iš per bankomatą išimtų ir Trečiojo asmens Nr. 1, su kuriuo pareiškėja sieja tik draugystės ryšiai, jai dovanotų lėšų. Pareiškėjos teigimu, nuo 2020 m. vienintelis jos pajamų šaltinis buvo iš Trečiojo asmens Nr. 1 gautos lėšos, o vėliau ji pradėjo dirbti savo įkurtoje parduotuvėje, kuri atidaryta (*duomenys neskelbiami*).

Kadangi pareiškėja nepagrindė iš Trečiojo asmens Nr. 1 gautų lėšų kilmės ir šaltinio, pareiškėjos paaiškinimai apie iš Trečiojo asmens Nr. 1 gautų mokėjimų paskirtis skyrėsi nuo šių mokėjimų paskirtyse nurodytų duomenų, pareiškėja keitė savo versijas apie ją ir Trečiąjį asmenį Nr. 1 siejančių santykių trukmę ir pobūdį, pareiškėjos, kaip klientės, rizika buvo per aukšta ir bankui nepriimtina, bankas, siekdamas užtikrinti tinkamą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikų prevencijos vykdymą, nusprendė, kad negali tęsti sutartinių santykių su pareiškėja ir inicijavo jų nutraukimą.

Prašyme dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėjos atstovė teigė, kad pareiškėjai paaiškinus bankui, kad Trečiasis asmuo Nr. 1 yra jos draugas ir lėšas mokėjimo pavedimais ir grynaisiais pinigais dovanodavo jai žodinių dovanojimo sutarčių pagrindu (toliau – Paaiškinimai Nr. 4), banko teiginiai, kad pareiškėja nepateikė jam dokumentų ir (ar) kitų įrodymų, pakankamų patvirtinti iš Trečiojo asmens Nr. 1 gautų lėšų teisinį pagrindą ir į Sąskaitą įneštų grynujų pinigų kilmę, laikytini nepagrįstais.

Pareiškėjai ir jos atstovei susipažinus su byloje pateiktu banko atsiliepimu, pareiškėjos atstovė pateikė Lietuvos bankui papildomus paaiškinimus (toliau – Paaiškinimai Nr. 5). Komentuodama pareiškėjos bankui teiktą Paaiškinimų Nr. 1, 2 ir 3 prieštarumą, pareiškėjos atstovė nurodė, kad pareiškėja tiesiog nežinojo, ką atsakyti bankui.

Atkreiptinas dėmesys, kad, Paaiškinimuose Nr. 5 patikslindama Lietuvos bankui informaciją apie pareiškėją ir Trečiąjį asmenį Nr. 1 siejančius ryšius, pareiškėjos atstovė pateikė net tik Lietuvos bankui pirmiau teiktiems Paaiškinimams Nr. 4 ir pareiškėjos bankui teiktiems Paaiškinimams Nr. 1 ir 3, kuriuose pareiškėja teigė neturinti jokių dalykinio pobūdžio santykių su Trečiuoju asmeniu Nr. 1, bet ir Paaiškinimams Nr. 2, kuriuose pareiškėja teigė turinti tokio pobūdžio santykius su Trečiuoju asmeniu Nr. 1, prieštaraujančius duomenis.

Paaiškinimuose Nr. 5 Pareiškėjos atstovė nurodė, kad laikotarpiu nuo 2019 m. gruodžio mėn. iki 2022 m. liepos mėn. Trečiasis asmuo Nr. 1 pareiškėjos, kaip draugės, žodžiu paprašė ieškoti tam tikrų investicinių projektų, atsidėkodamas už jos sugaištą laiką pervesdavo jai pinigų ir jokių susitarimų dėl paslaugų teikimo su konkretais atlygio suma tarp pareiškėjos ir Trečiojo asmens Nr. 1 nebuvo sudaryta. Pareiškėjos atstovė pažymėjo, kad kartu su Paaiškinimais Nr. 2 pareiškėjos bankui pateiktus Trečiojo asmens Nr. 1 rašytinius paaiškinimus, kuriuose jis teigė, kad juos sieja paslaugų teikimo ir verslo santykiai, Trečiasis asmuo Nr. 1 parašė tik dėl to, kad buvo informuotas pareiškėjos, jog ji turi pagrįsti bankui iš Trečiojo asmens Nr. 1 gautus mokėjimus, tačiau iš tiesų Trečiasis asmuo Nr. 1 pinigus pareiškėjai pervesdavo tik kaip draugas ir jokie oficialūs darbo ar verslo santykiai jų niekada nesiejo.

Paaiškinimuose Nr. 5 pasisakydama dėl Trečiojo asmens Nr. 2 (pareiškėjos mamos) pareiškėjai atliktų mokėjimų, pareiškėjos atstovė paaiškino, kad laikotarpiu nuo 2022 m. vasario 14 d. iki 2022 m. rugsėjo 15 d. atliktais mokėjimais Trečiasis asmuo Nr. 2 dovanuoja pareiškėjai pinigus. Mokėjimai, kuriuos pareiškėja atliko į Sąskaitą iš savo mokėjimo sąskaitų kitose finansų įstaigose, pareiškėjos atstovės teigimu, buvo įvykdyti iš pareiškėjos gauto darbo užmokesčio, sukauptų santaupų bei dovanotų arba skolintų lėšų, nors Paaiškinimuose Nr. 3 pati pareiškėja buvo nurodžiusi bankui, kad 2020 m. neteko darbo ir vienintelis jos pajamų šaltinis buvo Trečiojo asmens Nr. 1 jai dovanotos lėšos. Apie tai, kad pareiškėja gaudavo pinigines dovanas iš kitų asmenų ir (ar) iš jų skolinosi lėšas, pareiškėja nei Paaiškinimuose Nr. 3, nei kituose jos teiktuose paaiškinimuose nebuvo anksčiau nurodžiusi.

Iš byloje turimų duomenų matyti, kad laikotarpiu nuo 2019 m. gruodžio 11 d. iki 2022 m. spalio 27 d. Trečiasis asmuo Nr. 1 į pareiškėjos Sąskaitą pervedė 77 078 EUR, daugelio tokių mokėjimų paskirtyse nurodydamas „*Commercial Investments*“, o kitų mokėjimų atveju – „*Family Support*“, „*Leasing Abroad Searching For Real Estate*“, „*Leasing Broad*“, „*Personal Investments*“. Laikotarpiu nuo 2021 m. birželio 9 d. iki 2022 m. spalio 26 d. pareiškėja grynaisiais pinigais į Sąskaitą įnešė 43 760 EUR. Jokių dokumentų ir (ar) kitų objektyvių įrodymų, patvirtinančių pirmiau nurodytų lėšų kilmę ir šaltinius ir (ar) jų teisėtumą, pareiškėja nei bankui, nei vėliau Lietuvos bankui, nepateikė.

Taip pat pažymėtina, kad iš byloje turimos pareiškėjos Sąskaitos išrašo kopijos matyti, kad pareiškėja nuolat gaudavo į savo Sąskaitą mokėjimų iš daug skirtingų fizinių asmenų (ne iš Trečiųjų asmenų Nr. 1 ir 2), nors Paaiškinimuose Nr. 3 teigė, kad nuo 2020 m., kai neteko pajamų iš darbo santykių, vienintelis jos pajamų šaltinis buvo Trečiųjų asmenų Nr. 1 ir 2 jai pervestos ir (ar) grynaisiais pinigais perduotos lėšos.

Remdamasis ginčo byloje nustatytais aplinkybėmis, Lietuvos bankas nemato pagrindo sutikti su pareiškėjos atstovės pirmiau nurodytu teiginiu, kad pareiškėja laikytina pateikusia bankui jo prašytus duomenis ir šie duomenys buvo pakankami nustatyti, įvertinti ir pagrįsti pareiškėjos gautų pajamų ir (ar) kitų lėšų šaltinius ir kilmę, pareiškėjos Sąskaitoje atliktų mokėjimų pobūdį, tikslus, teisėtumą ir (ar) kitus su tuo susijusius sutartinių santykių su pareiškėja stebėsenai svarbius aspektus. Priešingai, pareiškėjos elgesys bei prieštarų, aptakių ir jokiais objektyviais įrodymais nepagrįstų paaiškinimų teikimas, Lietuvos banko nuomone, sudaro prielaidas manyti, kad pareiškėja galimai sąmoningai vengė pateikti bankui pirmiau nurodytus duomenis. Pagrindo teigti, kad pareiškėja galėjo nesuprasti, kokių duomenų bankas iš jos prašo, Lietuvos bankas neturi. Iš banko pareiškėjai teiktų prašymų pateikti pirmiau nurodytus duomenis matyti, kad bankas savo prašymus išdėstė konstruktyviai, aiškiai ir netgi įvardijo konkrečius dokumentų, kuriuos pareiškėja galėtų pateikti, pavyzdžius.

Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymas ir kiti teisės aktai įpareigoja banką, valdant galimas pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikas, vertinti bet kurią jam žinomą informaciją apie klientą, galinčią turėti įtakos šiuose teisės aktuose nustatytiems reikalavimams užtikrinti, ir atitinkamai imtis reikiamų priemonių šiems rizikoms mažinti ir (arba) eliminuoti. Taigi, nagrinėjamu atveju, vertindamas pareiškėjos, kaip klientės, riziką ir vykdydamas banko ir jos sutartinių santykių stebėseną, bankas ne tik turėjo teisę, bet ir pareigą, atsižvelgti į visus galimus rizikos veiksnius, įskaitant pareiškėjos nebendradarbiavimą banko prašytų dokumentų teikimo klausimais, ir atitinkamai imtis kryptingų ir proporcingų priemonių kilusioms ir (ar) galinčioms kilti rizikoms valdyti.

Byloje neturima duomenų, kad bankas, vykdydamas pareiškėjos ir su ja užmegztų sutartinių santykių stebėseną, ir (arba) pareiškėjos atžvilgiu taikydamas rizikos valdymo priemones, būtų veikęs netinkamai, nepagrįstai (neturėdamas tam teisėto pagrindo) ir (ar) pažeisdamas Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo bei kitų teisės aktų nuostatas. Priešingai, ginčo nagrinėjimo metu nustatyti duomenys patvirtina, kad santykiuose su pareiškėja bankas dėjo aktyvias pastangas, kad užtikrintų tinkamą šiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų vykdymą.

Pažymėtina, kad finansų įstaigos, vertindamos, ar jų klientų veiksmai, atliekamos piniginių operacijos ir (ar) vykdomi sandoriai yra įtartini ir (ar) gali būti susiję su pinigų plovimu ir (ar) teroristų finansavimu, neprivalo išsiaiškinti, ar klientų veiksmuose yra nusikalstamos veikos požymių ir (arba) įrodyti klientų veiksmų, įskaitant jų vykdomų sandorių, neteisėtumo. Kaip ir nurodyta pirmiau, pagal Pinigų plovimo ir teroristų prevencijos įstatymo 18 straipsnį, finansų įstaiga įgyja teisę taikyti šiame straipsnyje nurodytas rizikų valdymo priemones, įskaitant nutraukti sutartinius santykius, ir tuomet, kai klientas vengia arba atsisako pateikti finansų įstaigos prašomą informaciją, reikalingą šiame įstatyme nustatytiems reikalavimams įgyvendinti, o pagal šio įstatymo 9 straipsnio 18 dalį finansų įstaigai kyla imperatyvi pareiga taikyti pirmiau

nurodytas rizikų valdymo priemonės, jei finansų įstaiga neturi galimybių vykdyti šiame straipsnyje nustatytų reikalavimų (pvz., kai klientas neteikia reikiamų duomenų, pateikia ne visus arba neteisingus duomenis ir pan.).

Svarbu pažymėti, kad Lietuvos banko veiklą reglamentuojantys teisės aktai nesuteikia Lietuvos bankui įgaliojimų nuspręsti už banką, ar jis konkrečiu atveju turėjo ir (arba) būtų turėjęs (jei nebūtų nutraukęs su pareiškėju sutartinius santykius) reikiamų priemonių pareiškėjos, kaip klientės, sukeltoms ir (ar) keliamoms rizikoms valdyti ir Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo reikalavimams įgyvendinti. Tokio pobūdžio vertinimą ir su tuo susijusius tolesnius sprendimus gali priimti tik pats bankas. Byloje turimi duomenys, Lietuvos banko nuomone, leidžia daryti išvadą, kad bankas savo sprendimą nutraukti su pareiškėja sutartinius santykius grindė objektyviais ir faktinėmis aplinkybėmis paremtais duomenimis ir konkrečiais teisės aktuose nustatytais sutartinių santykių nutraukimo pagrindais.

Bankas rėmėsi ne tik Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatyme, bet ir Sutartyje nustatytais sutartinių santykių nutraukimo pagrindais. Tokia banko teisė, įskaitant sutartinius santykių nutraukimo pagrindus, buvo nustatyta „Swedbank“ klientų aptarnavimo ir paslaugų teikimo bendrosiose sąlygose (toliau – Bendrosios sąlygos), kurios buvo laikomos neatskiriama Sutarties dalimi, 3.4.8, 4.1.4, 4.1.5, 4.3.1, 4.3.2 ir 4.3.4 papunkčiuose. Nurodytuose papunkčiuose buvo aiškiai ir nedviprasmiškai nustatyta, kad bankas turėjo teisę nutraukti sutartinius santykius su pareiškėja, jei ji neteikia, vengia arba atsisako pateikti bankui reikiamus dokumentus ir (arba) informaciją, slepia dokumentus ir (ar) informaciją arba pateikia neteisėną ar nepakankamą informaciją, jei bankas turi pagrindo įtarti, kad ji vykdo veiklą, susijusią su padidinta pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo rizika ir (ar) jos Sąskaita be teisėto pagrindo naudojasi tretieji asmenys ir (arba) šioje Sąskaitoje yra laikomos ar į jas patenka ne pareiškėjai priklausančios lėšos ir kt.

Atsižvelgdamas į ginčo nagrinėjimo metu nustatytas aplinkybes ir ginčo šalių pateiktus paaiškinimus bei banko pateiktus įrodymus, Lietuvos bankas daro išvadą, kad nagrinėjamu atveju bankas įrodė, kad aplinkybės, kurios Sutarties ir Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo kontekste laikytinos sutartinių santykių nutraukimo pagrindais, priešingai nei teigė pareiškėja (jos atstovė) buvo faktiškai įvykusios (susiklosčiusios), todėl bankas, nutraukdamas šalių sutartinius santykius pirmiau nurodytais pagrindais, jais rėmėsi teisėtai ir pagrįstai.

Nenustačius aplinkybių, leidžiančių teigti, kad bankas nutraukė sutartinius santykius su pareiškėja nepagrįstai ir (ar) neteisėtai, pagrindo laikyti pareiškėjos reikalavimą bankui panaikinti savo sprendimą nutraukti šiuos santykius, pagrįstu ir jį tenkinti nėra, todėl pareiškėjos reikalavimas yra atmestinas.

Šiame sprendime dėl esminių šalių išdėstytų argumentų pasisakyta. Kiti šalių nurodyti argumentai neturi esminės reikšmės Lietuvos banko sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, todėl dėl jų Lietuvos bankas plačiau nepasisako. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną šalių argumentą².

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.